

JOUKKO
JULKAISI

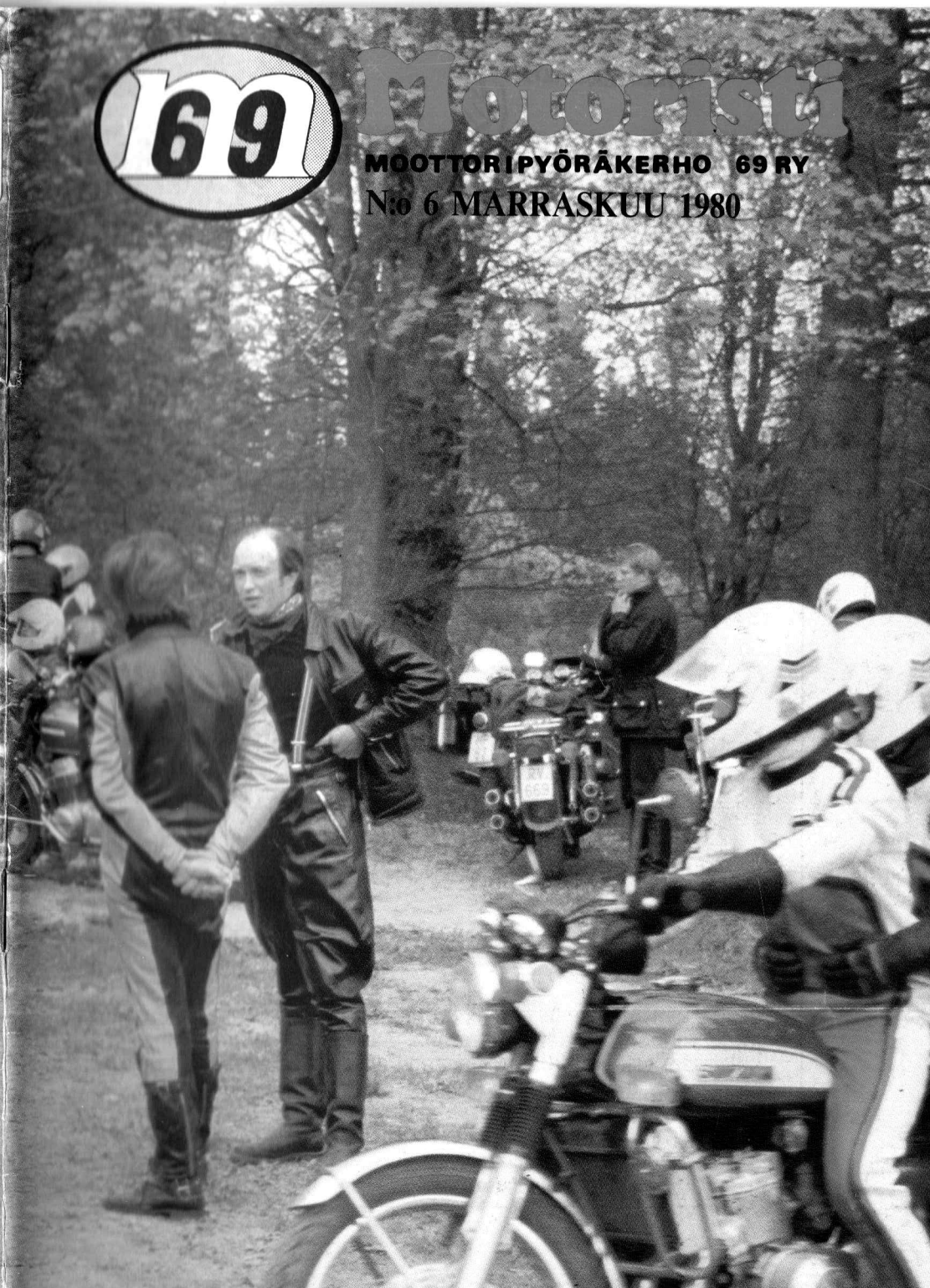
426781 000 000 000047
AUTIO KALEVI I
METSÄPURONT 10 A 9
00630 HKI 63

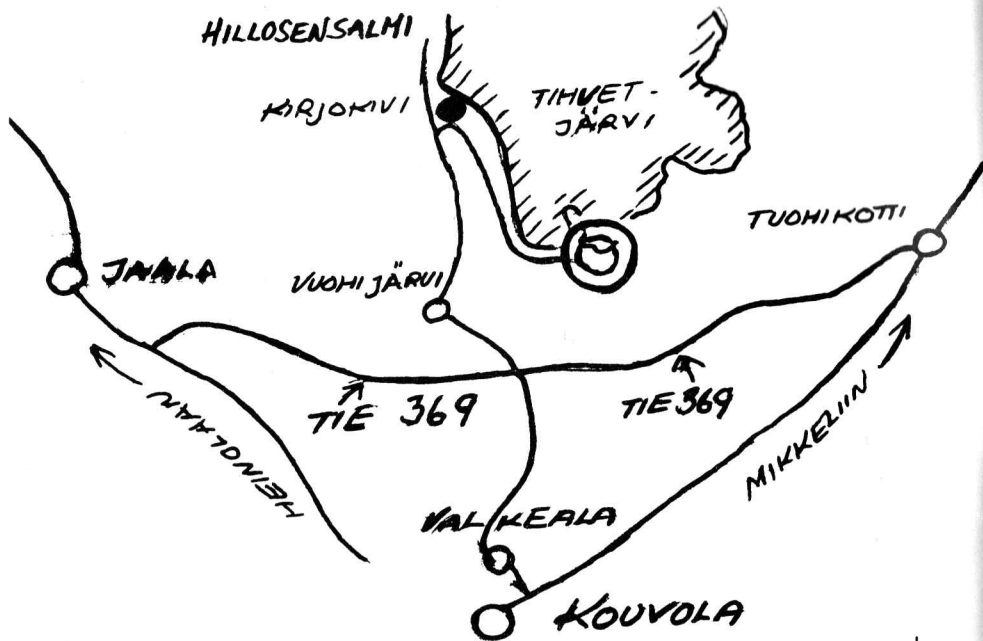

Motoristi

MOOTTORIPYÖRÄKERHO 69 RY

N:o 6 MARRASKUU 1980

Moottoripyöräkerho 69 r.y. järjestää

TALVIRALLIN

6.-8.2.1981 Valkealan Tihvetjärvellä

Osallistumismaksu 25,-/henkilö sis. teittamajoituksen, lämmön, saunan, aterian lauantaina, aamupalan sunnuntaina, ohjelmaa, sekä ainutlaatuisen Talvirallin tunnelman. Ralli on tarkoitettu ainoastaan moottoripyörällä saapuville. Ennakkoilmoitt. 23.1.1981 mennessä tilille: ko 426781-0 Moottoripyöräkerho 69 r.y. co/Pekka Voutilainen, Palovartijantie 6 A 5. 45100 Kouvola 10.

N:o 6 marraskuu 1980. 11. vuosikerta ilmestyy: tammi-, maaliskuu-, touko-, heinä-, syys- ja marraskuussa.

Julkaisija: MOOTTORIPYÖRÄKERHO 69 r.y. jaetaan ilmaiseksi kaikille Moottoripyöräkerho 69 r.y.:n jäsenille.

MOOTTORIPYÖRÄKERHO 69 r.y.:n hallitus

Puheenjohtaja

Reijo Relander
Kyttärintie 26
45810 Pilkanmaa

Varapuheenjohtaja

Antti Karttunen
Rukatunturintie 3 H 66
00970 Helsinki 97

Sihteeri Jäsenasiat

Markku Ahonen
Tulikallionkatu 4 B 53
15170 Lahti 17

Kassanhoitaja Merkit

Pekka Voutilainen
Palovartiantie 6 A 5
45100 Kouvola 10

Kerhon postisiirtotili

numero on KO 426 781-0

Varajäsenet

Guy Wikström
Virkatie 2
05100 Vantaa 51

Matti Storlöpare

Uimarannankatu 1—3 C 27
15150 Lahti 15

Jaakko Laurila

Kirjurinkatu 53
03600 Karkkila

Kari Syrjänen

Palokunnankatu 28 A 6
13100 HML 10

Kerhoisäntä

Pertti Saarenheimo
Ruskeamäki
35100 Orivesi as.

Päätoimittaja

Aimo Turunen
Tornipolku 11 A 28
06400 Porvoo 40
Puh. 915—155 588

Toimittajat

Eero Mikkola
36160 Siitama

Jussi Pursiainen

Nummenkatu 3 B 11
28120 Pori 12

Porvoo 1980 — Oy Uusimaa

Tervehdys!

Vuoden aikana on ollut monenlaista mielenkiintoista tapahtumaa ja ajelua, perinteiset hyväksi koetut ja aivan uutena poikkeuksellisen myönteisenä kokemuksena menttiin metsään sivistyksen ulottumattomiin, ja on todettava, että "pystymettä" rallin kokeilu onnistui odotetulla tavalla.

Kuusysiläiset ovat jälleen tehneet hyvää ja laadukasta työtä vuoden mit-

taan, joten näin on tullut n.s. hyvän sadon vuosi.

Hallituksen kasvat ovat vaihtuneet, mutta täytynee toivoa, että jo tavoitettua tyyliä jatketaan ja kehitetään jatkosakin.

Oikein Hyvää ja Rauhallista Joulua jokaiselle kuusysiläiselle ja ystävälle, sekä sopuisaa Uutta Vuotta!

Aimo

Seitsemänä kesänä Jokijärvellä

Pirkanmaan Matkamotoristien Monday Group

Sinne on vain puoli kilometriä santatietä uudelta valtatieltä, mutta paikka on karun luonnontilaista kuin jostain Kuusamon maisemista. Se on valtionmetsää, josta kallioinen rinnealue Jokijärven rantaa on rauhoitettu ja osoitettu yleiseksi retkeilyalueeksi.

Uuden valtatieen läheisyys on sieltä karkoittanut kotven rauhaa etsineet retkeilijät ja telttailijat, mutta matkamotoristien iltanuotiopaikaksi se on verratton. Oriveden Siitaman Jokijärvellä on Tampereen keskustasta 30 km ja Oriveden keskustasta 12 km.

Kuuysin epäviralliseksi paikallisosastoksi 1970-luvun alussa syntynyt Pirkanmaan Matkamotoristit alkoi Jokijärvellä kokeilla englantilaistyyppistä mondaygroup-kokoontumista. Tänä viikon hiljaisena iltana ajetaan kohtamaan kavereita ja vaihtamaan edellisen viikon ja viikonlopun kuulumiset. Koikeilu onnistui ja Jokijärvellä on syntynyt 10–15 motoristin vakiporukan viikottainen nuotioilta. Lisäksi on tilapäiskävijöitä ja jolloinkin voi olla koolla 20–30 motoristia Tampereelta, Orivedeltä, Kangasalta, Lempäälästä ja Nokialta. Polttopuuta kerätään joskus talkoilla, tai sitten siellä käväisee jonnain vapaapäivänään Niinisen Ahti, en-

tin metsuri ja nykyisin Tampereen tuomiokirkon suntio, ja taas on pitkäsi aikaa nuotioainesta koossa.

Vuoden 1980 kseä oli Pirkanmaalla ennätyspoutainen ja mondaygroup kokoontui säännöllisesti huhtikuun 20 pvän tienoilta lokakuun puoliväliin. Eipä silti, suurina sadekesinä jotkut urhoolliset kokoontuivat satoi vaikka kuinka paljon.

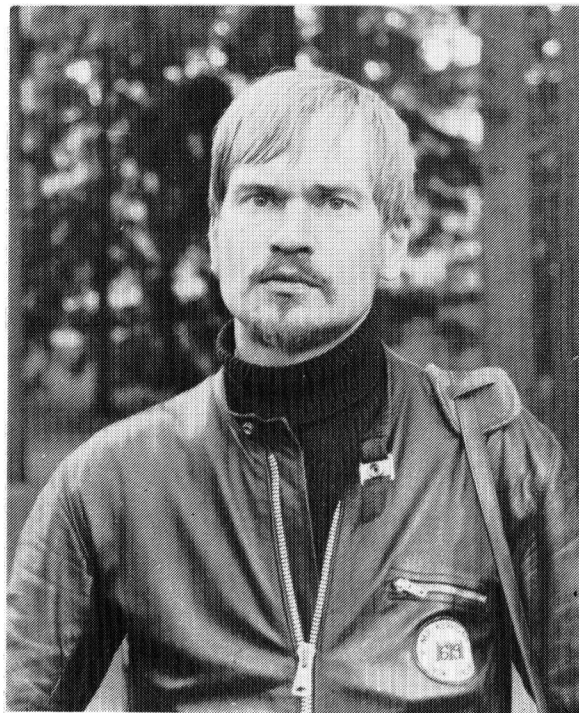
Me Motoristin toimittajat palasimme viime kesän Kontiosta niin sopivasti, että poikkesimme Jokijärven kahvi- nuotiolle. Oli sinne jo ehtinyt joku muukin Kontionkävijä ja vielä useampi sellainen jolla työesteet eivät sallineet Kontiomatkaa. Sinä iltana eräs kavერი oli tuonut saksalaisen motoristitutttavansa paikkaan tutustumaan. Useita kertoja mukana on ollut ulkolaisia motoristeja. Brittimotoristi Peter King piti Jokijärven iltana kivan kokemuksena.

Jokijärven mondaygroup on nyt seitsemän kesän perinne. Idea sopisi keilla muuallakin Suomessa. Paikkoja varmasti löytyy.

Eero

Viime kesäinen nuotioilta Jokijärvellä.

Puheenjohtajan palsta

Kuusankoskella marras kuussa ja lumi maassa Kaamosta!

Yksi vuosikokous on jälleen siirretty mappiin "kerhon historiaa" ja uusi hallitus, niin- kiitos luottamuksesta, on ottanut vastuun asioiden hoidosta. Vaihtuvuus oli suuri ns. keulapaikoilla ja se varmasti aiheutti pientä tyhjiön tunnetta otsaluun takana. Kun menneiden vuosien diplomaatit ja työjuhdat Simo ja Lasse ilmoittivat, etteivät ole enää käytettävissä, tuntui kuin tutti olisi riis-

tetty lapselta. Silloin, kun asiat on saatu mukavaan malliin, tuntuu vieraalta ajatella, että asioiden kulkuun vaikuttaneet henkilöt vetäytyvät. On kuitenkin ymmärrettävää, että kun on harrastuksesta kyse, niin löytyy asioita, jotka ajavat sen edelle. Pitkään toimittaessa tulee joskus myös hetki, kun leipääntymiskiintiö on täynnä ja ideakontti tyhjenee ja papu ei aivossa liiku. Vaihdon hetket koittavat kuitenkin joskus, myös tasavallan keulapaikoilla, ja ero on aina haikeaa. Näillä saatesanoilla tahdon kiittää Simoa ja Lassea siitä suuremmoisesta panoksesta, jonka he kerhon hyväksi tekivät. Tässä yhteydessä ei sovi unohtaa pitkäaikaista "hallitusherraa" Mauno Tonttilaa, joka jättäessään paikkansa nuoremmille totesi, että anetaan tämä paikka sisäänajopaikaksi, eikä jäädyttely- ja ulosajopaikaksi.

Vuosikokouksen jälkeen on toimintakin pyörinyt ja ensimmäisenä käytännön toteutuksena oli pitkään mielissä pyörinyt "Pystymettä". Tämän erähenkisen tapahtuman ajankohta katsottiin kohtuulliseksi ainakin eteläisemmän Suomen olosuhteisiin myös kesäkalustolle, mutta lumen Luoja oli toista mieltä luoden paikoitellen 40 cm uutta ja puhdasta. Pysyy nimittäin lämpöisenä ilman jääkarhun taljaakin,- kesärensastuksessa. Kuului Namibian kummikunnasta, Karkkilasta huhuja viikko tapahtuman jälkeen, että osa kalustosta odotteli siellä tynesti kesää. Oli siinä seikkailua. Tapahtuma oli kokeilu ja varmasti elinkelpoinen sinällään, ajankohdasta voidaan olla kolmeakin mieltä. Peruskutsuporukkana tapahtumassa oli Talviralliosallistujat, joiden lisäksi arvottiin loput niin, että kaikkiaan 204 kutsua lähti maailmalle.

Lämminhenkinen pikkujoulukin pidettiin kerhoisännän järjestämänä viihtyisässä Keuruselässä, oli jatkot, myös

vuosikokoukselle, jolle saatiin piste in päälle.

Vuosikokouksen jatko kokouksen jälkeen julistettiin sana vapaaksi ja voitiin pohdiskella kaikenmoisia toiminta-asioita. Tuoreimpina niistä jäivät mieleen toivomus tapahtumapaikkojen sijainnin ilmoittamisesta periaatteella: — suurempi paikkakunta, — pienempi paikkakunta, — tapahtumapaikka, silloin jos kerhotapahtuman kohteena ei ole joku "kaikki tiet vievät . . .". Toinen toive, joka pursusi esiin, oli uusien jäsenen informaatiopakettin täydentäminen niin, että se sisältäisi tietoa kerhon historiasta ja tapahtumista. Tämän tyylistä vapaata sanaa ja hallituksen piinapenkkiä kokeiltaneen seuraavan kerran Talvitapahtumassa, mutta eipä puhuminen ole sensuurissa Talvirallissakaan, joka on seuraava kerhotapahtuma. TFMK:n jäsenillä tulee olemaan osanotto-oikeus Talviralliin ja todennäköisesti kerho tulee hoitamaan ulkomaista infoa sinne, mihin kerhomme omat lonkerot eivät yllä.

Kevään MP-näyttely pidetään kuulemaan mukaan helmi—maaliskuun vaiheilla Dipolissa Espoossa!! ja kerhomme osallistunee sinne omalla osastolla jos neliövuokrissa päästään aatetason lukemiin. Mutta . . . tapaamisiin teltissä.

Reijo Relander

Kerhopaitoja postitse

tilattavisa kassanhoitajan osoitteesta. Kerhopaita 60 mk + postikulut 6:50.

Moottoripyöräkerho 69 r.y:n vuosikokouksen jatkokokous Keuruulla

Pöytäkirja

- 1 Simo Nokso avasi kokouksen ja toivotti osanottajat tervetulleeksi. Kokous todettiin laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.
- 2 Simo Nokso valittiin myös kokouksen puheenjohtajaksi.
- 3 Sihteeriksi valittiin Guy Wikström.
- 4 Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Jaakko Laurila ja Timo Hyytiäinen.
- 5 Luettiin kokouksen työjärjestys, tilintapahtumat -79 -80, tilintarkastajien kertomus sekä tili ja vastuuvapauden myöntäminen hallitukselle.
- 6 Pertti Holla pyysi oikaisua vuosikokouksen pöytäkirjaan kohta 7 (Motoristi N:o 5). "Koska toinen tilintarkastaja, P Holla oli estynyt tarkastamasta tilejä vuosikokoukseen mennessä." Todellinen syy on että kerhon säännöissä (kohta 6) edellyttämää käytäntöä ei noudatettu.
- 7 Kuultiin tilintarkastajien kertomus jonka luki Pertti Holla. Hallitukselle esitetty tili- ja vastuuvapaus myönnettiin.
- 8 Tilintarkastajien kertomuksessa oli päiväys 12.9.80 on korjattava 24.10.80. Lahdessa.
- 9 Puheenjohtaja päätti kokouksen, kiittäen osanottajia.

Keuruulla 16.11.80.

Simo Nokso
Puheenjohtaja

Guy Wikström
Sihteer

Jawani ja minä

si olin jo valmis luopumaan siitä, mutta vallitsevien laskusuhdanteiden johdosta kauppa kävi verrattain huonosti, enkä löytänyt Jawalleni ostajaa. Päätin tehdä sillä muutaman kesäisen huviretken ja katsella maailmaa aivan uudesta kuvakulmasta Jawani elefantin korvalta.

Mieleeni tulivat muistot niistä tapahtumarikkaista ja ikimuistettavista rallimatkoista joita olen enimmäkseen Simo Niemisen veitikkamaisessa seurassa tehnyt. Ja tulihan sitä käytyä pohjoisessakin Jawalla. No, ne ovat kuitenkin luku sinänsä, enkä puutu niihin tässä yhteydessä sen enempää.

Ajovarusteeni, jotka ovat myös ajan hengen mukaiset ovat löytyneet ympäri maailmaa. Osa naapurista, osa pitkiäkin taipaleitten päästä. Jotkut niistä on saatu lahjoituksina, toiset taas pitkien puheiden ja melkoisten taloudellisten uhrausten tuloksena.

Mutta hauskaahan se koko moottoripyöräilytouhu on ollut ja toivottavasti on jatkossakin. Ja miksi ei olisi, kun on reiluja motoristikavereita, joiden puoleen voi myös ongelmien kohdatessa kääntyä.

Loppukaneettina toivotan kaikille motoristeille Hauskaa Joulua ja Onnelista Uutta Vuotta. Koittakaahan pärjällä talven yli.

Tulevan kesän ajokautta odotellen.

Ari Laakso

Jokainen motoristi on varmaan joskus kuullut n.s. heinälatopyöristä, jotka vuosien lojumisen jälkeen kaivetaan esiin heinäkasan alta ja loihditaan uudelleen ajokuntoon. Suoritetaan kiinni ryytyneen männän irroitus halolla ja kirveellä. Tehdään pieniä tarkistuksia rengaspaineille ja valoille. Hoidetaan paperihommat kuntoon ja kuinka olla-kaan pyörä on taas loistokunnossa. No jos ei nyt aivan loistokunnossa, niin ainakin alkuperäiskunnossa. Sellaisena kuin käyttöpyörä yleensä käytön jälkeen on.

Vuosia taaksepäin pistäydyin naapurini heinäladossa ja sieltähän se heinäkasasta, kuin noutajaa odotellen, pisti esiin Jawan ohjaustanko. Kaivoimme pyörän esiin heinien alta ja tiiviiden tarkastelujen ja neuvottelujen tuloksena pääsimme yhteisymmärrykseen kaupahinnasta ja minä olin onnellinen Jawan omistaja. Pyöräilyni oli silloin vielä jäärata-asteella ja muutaman reissun jälkeen se jäi minullakin käyttämättömänä seisomaan. Tilanahtauden vuok-

(Kuva vier. sivulla)

Terveisiä Pusulän havumetsistä

Karkkilan ja ympäristön motoristit järjestivät Jaakko Laurilan johdolla ko-keilumielessä myöhäissyksyn kokoontu-
misen motoristeille jotka eivät pääta
ajelukautta kesäkauden päättyessä.
Kutsut oli postitettu Talviralliin osallis-
tuneille, ja kuuluivat seuraavasti: "Kut-
summe Sinut 25.—26.10. ensimmäistä

kertaa järjestettävään "Pystymettä-
kokoontumiseen" Pusulan takametsiin.
Tapahtumassa ei ole taatusti mitään en-
nalta suunniteltua ohjelmaa eikä liioin
ruokailua. Eväät kannattaa ottaa jo ko-

*Tällä sivuvaunullisella nämä miehet ajo-
ivat paikalle polttopuuta.*

Miehet rakentavat rallin ainoaa ylellisyyttä, yhdistettyä riuku- ja vesimukavuuslaitosta.

toa, mutta saunapyyhkeellä ei ole käyttöä. Yöpyminen tapahtuu omissa teltoissa kirkasvetisen lammen rannalla, joten myös salakalastukseen on hyvät mahdollisuudet. Nuotiopuita ei tarvitse tuoda mukana.”

Tarkoituksena oli lokakuun viimeisenä viikonvaihteena myöhäissyksyn raikkaan kuulakkaassa syyssäässä viettää mukava viikonloppu erähengessä motoristijoukolla. Aivan viimehetkellä kuitenkin tuli ohjelmaan muutos, pitkään jatkunut lämmin sää käänsi nurjan puolensa puhaltaen vihlovan kylmää ja lisäsi runsaan lumisateen joten keliolosuhteet olivat mitä vaikeimmat aina tiestä riippuen joko suolaisen sohjoiset, liukkaat tai lumen tukkimat. Monet valittelivatkin lämpimän kesän jälkeen kylmyyteen vielä tottumattomina pukeutumisen olevan pienoisen ongelman

koska kylmä ja kostea ilma oli hyvin raakaa ja jos taasen laitoit liian paljon vaatetta päälle ne varmasti ajon aikana kastuivat läpimäriksi.

Perille oli hyvin opastettu tie ja moottoripyörällä helposti ajettavasta kelistä huolimatta. Tuliaisiksi lykättiin heti iso muki vahvaa pakissa keitettyä kuumaa kahvia kouraan, Kiitos Kahvista. Nuotio leimusi lämpimästi ja motoristien telttaretkellä oli lämmintä tunnelmaa ja mukavaa yhdessäoloa havumetsän kätöksessä.

Pertti Heikkinen Kajaanista, kuvaushetkellä matkakaveri veti unia laavussa.

Käännä: Itse valmistettu keitto maistui ulkosalla.

18.8.1980

Hirvikantaa vähennettävä

Liikennevakuutusyhdistys esittää liikenneturvallisuuden parantamiseksi maa- ja metsätalousministeriölle lähettämässään kirjelmässä hirvieläinten kaatolupien lisäämistä. Yhdistyksen mukaan hirvikantaa olisi oleellisesti vähennettävä taajamien ja vilkkaasti liikennöityjen teiden läheisyydessä siten, että hirvivahinkojen vuotuinen lukumäärä saataisiin painetuksi 1970-luvun alun tasolle.

Yhdistyksen mukaan muitten toimenpiteiden kuten valistuksen ja liikenneympäristön parantamisen lisäksi olisi hirvivahinkojen vähentämiseksi vaikuttava myös hirvien lukumäärään. Erityisesti tulisi hirvikantaa vähentää vilkkaasti liikennöidyissä Etelä-Suomen lääneissä, joissa hirvivaara on huomattavan suuri.

Kirjemässä viitataan viime keväänä valmistuneeseen raporttiin, johon on koottu Kymen läänin liikennevahinkojen tutkijalautakunnan vuosina 1977—1979 tutkimat hirvivahingot. Tutkimuksissaan lautakunta totesi poikkeuksellisen suuren hirvikannan joillakin alueilla vaikuttaneen voimakkaasti vahinkojen syntyyn. Lautakunta päätyi mm. ehdottamaan, että hirvieläinkanta olisi poistettava taajamista kokonaan ja muualtakin sitä olisi oleellisesti vähennettävä.

Hirvikanta oli 1970-luvun alussa vajaa 40 000 yksilöä. Tällä hetkellä metsissä liikkuu yli 140 000 hirveä.

Hirvikannan kasvun myötä vahinkojen lukumäärä on jyrkästi lisääntynyt. Vuonna 1970 hirvikolareita sattui 200. Vuonna 1975 lukumäärä oli 800 ja viime vuonna 2000. Hirvieläinonnettomuuksissa kuoli viime vuonna 10 ihmistä ja vammautui yli 400.

Kuolonuhrien määrä laskenut

Liki 61 000 liikennevahinkoa ilmoitettiin vakuutusyhtiöille liikennevakuutuksen perusteella tammi—elokuussa. Vähennystä on 4 prosenttia viime vuoden verrattuna, kerrotaan Vakuutusyhtiöiden tiedotuskeskuksesta.

Poliisin keräämien ennakkotietojen mukaan tammi—elokuun aikana kuoli liikenteessä 319 ihmistä. Kun siihen lasketaan lisäksi Kostamuksen onnettomuuden uhrin, luku on 329. Viime vuonna elokuun loppuun mennessä kuolonuhrien määrä oli 374.

Vapaaehtoisen autovakuutuksen piiriin kuuluvia vahinkoja ilmoitettiin runsaat 42 000 tammi—elokuun aikana. Kasvua viime vuodesta on liki 7 prosenttia.

Autovahingoista oli 5 224 varkauksia ja 3 430 autopaloja. Viime vuoden vastaavat luvut olivat 4 981 ja 3 438.

50 vuotta täyttänyt:

Liikkuva poliisi syntyi vaikeana sekasortoisena aikana

Syyskuun puolessa välissä täytti 50 vuotta poliisin erillisyyksiköistä suurin, nykyisin noin 750 hengen vahvuinen liikkuva poliisi (LP). Liikkuvan poliisin suora edeltäjä Liikkuva Poliisikomennuskunta perustettiin keskellä suomalaisen yhteiskunnan sisäistä käymistilaa 20- ja 30-lukujen murroksessa, maan silloiset levottomat olot johtivatkin osaston perustamiseen.

Yleismaailmallinen pula-aika, ennätysellinen työttömyys ja etenkin maassa voimassa olleen alkoholin kieltolain mukanaan tuoma kasvava rikollisuus olivat tuoneet maahan turvattomuutta. Kiihkeä liikehdintä poliittisen kentän molemmilla äärireunoilla, ”työmaaterori” ja ”muilutukset”, saavuttivat sellaisen laajuuden, että maan hallitus katsoi vuoden 1930 keväällä olevan syytä kiinnittää erityistä huomiota tasavallan sisäisen järjestyksen ja yksityisten kansalaisten turvallisuuden suojaamiseen. Liikkuva Poliisikomennuskunta perustettiin 15.9.1930 Helsingin poliisilaitoksen yhteyteen koko maan tarvetta silmällä pitäen.

(LKP:n) ensimmäiseksi virkatehtäväksi sattui Lapuan liikkeen kyyditseminen entisen presidentti K.J. Ståhlbergin saattaminen Lieksasta takaisin kotiinsa Helsinkiin lokakuussa 1930. Kieltolaki johti poliisin työn moninkertais-

tumiseen. Pirtun salakuljetus ja kauppa saavuttivat laajat mittasuhteet. Pieni poliisikunta joutui lähes yksin taistelemaan järjestäytyneitä trokareita vastaan. Samaan aikaan väkivaltarikollisuus lisääntyi ja tavat raastuivat. Kolmikymmenluvun alun yhteiskunnallinen kuohunta vei komennuskunnan myös niin purkamaan Mäntsälän kapinaa kuin selvittämään Nivalan ns. ”konikapinaa.”

LPK avusti erityisesti maaseudun poliisia huvitilaisuuksien järjestyksen ylläpidossa. Laaja ja nopea liikkuvuus oli uuden osaston valtti ja huvipaikoillekin tultiin yllättäen, jolloin syntyi tunnettu sanonta: ”Lentävät tule!”. Noista ajoista liikkuvan miehet tunnettiin kansan suussa lempinimeltä ”Lentävät”, mihin liikkuvan poliisin viirin tunnuskuva nykyäänkin viittaa.

LP:n nykyinen tärkein toimintamuoto, liikennevalvonta erityisten maantiepoliisipartioiden perustamisen muodossa alkoi kesällä 1935. Tieliikenteen lisäksi LP:llä on tehtäviä vesiliikenteen valvonnassa sekä metsästystä, kalastusta ja luonnonsuojelua koskevien säännösten noudattamisen valvonnassa.

Poliisineuvos Knut Aas takaa liikkuvan poliisin käyttämistä iskulauseista parhaimman ja tunnetuimman olevan: ”Turvallista matkaa!” Samalla liikku-

van poliisin nykyinen päällikkö, poliisineuvos Knut Aas pahoittelee sitä, että poliisin toimintatavoitteita ei nykyisinkään tarpeeksi hyvin tunneta:

— Kaikki puhuvat vain, että poliisi sakottaa, mutta kukaan ei kysy oleellista: sitä miksi poliisi sakottaa . . .

— Poliisin tehtävänä on rangaista eli sakottaa tehdyistä virheistä, mutta rangaikseminen on aina vain keino. Sen takana on päämäärä: liikenteen tekeminen turvallisemmaksi meille jokaiselle. Aas toteaa.

— Poliisi sakottaa, jotta sen ei tarvitsi vastaisuudessa sakottaa, pelkistää saman asian liikkuvan poliisin apulaispäällikkö Markku Väinölä.

Tavoitteena onnettomuuksien minimoiminen

— Poliisin työn painopiste on onnettomuuksien, rikosten tai häiriöiden ennalta ehkäisemisessä. Liikenteessä tavoitteena on vaikuttaa liikennekäyttäytymiseen siten, että se olisi yhteisesti hyväksytyjen pelisääntöjen mukaista tai mahdollisimman lähellä sitä, Knut Aas jatkaa.

— On realistista olettaa, että onnettomuuksia tulee aina tapahtumaan. Tavoitteeksi on asetettu onnettomuuksien minimointi, vähentäminen mahdollisimman vähäisiksi.

Suomen liikenteessä 1970-luvun alkuvuodet olivat synkkää aikaa. Kuolleita oli pahimmillaan reilusti yli tuhat vuodessa. Vuosikymmenen loppupuolella tilanne saatiin parantumaan ja nyttemmin tieliikenteessä surmansa saaneiden lukumäärä liikkuu vuosittain vajaan 600 ihmisen kohdalla. Loukkaantuneita on lisäksi noin kymmenkertainen määrä, viime vuonna 5 958.

Huomautuksia sakkoja enemmän

Viime aikoina on julkisuudessa liikunut syytöksiä poliisia kohtaan siitä, että liikennesakot olisivat ainoa poliisin liikennekasvatustapa. Se on täysin virheellinen tieto.

Nykyisin tieliikennelain mukaista huomautusmenettelyä sovelletaan useammin kuin jaetaan sakkolappuja. Samaan aikaan 105 000 sakon kanssa liikkuva poliisi nimittäin antoi suullisia huomautuksia selvästi enemmän eli 143 500. Lisäksi ajoneuvojen korjausmääräyksiä annettiin niitäkin hieman enemmän kuin sakkoja: 107 000 kappaletta.

Kulkuneuvon käyttö määrittäin keskeytettäväksi viime vuoden aikana LP:n partioiden toimesta 8 500 tapauksessa. Yleensä syyinä oli tarkastetun auton jarrujen tai ohjauslaitteiden vaarallisuus.

Yli 11 000 tapausta oli sellaisia, joissa partio auttoi vaikeuksiin joutuneita tielläliikkuja, yleisimmin kesken matkan moottorivian saaneita autoilijoita.

Sakkojen lisäksi liikkuvan partiot joutuivat tekemään vuoden aikana 8 000 muuta rikosilmoitusta ja suorittamaan yli 1 000 liikennevahinkotutkintaa.

Rattijuopot suurin vaara

Viime vuosina suurimman vaaran liikenteessä ovat aiheuttaneet rattijuopot, joita on paljastunut viime vuosina lähes 20 000. Kuolonuhreja rattijuoppojen aiheuttamat kolarit ovat vaatineet noin 100 vuodessa ja vammautuneita on ollut kymmenkertainen määrä eli noin 1 000.

Poliisi onkin lisännyt puhalluskokei-

*Kerhon tilaisuuksiin "Lentävät" ovat usein poikenneet kutsuttuina vierailijoina milloin luennoimaan tai esitelmöimään. Kymen läänin liikkuvan poliisin päällikkö lääninkomisario Erkki Tuohisaari on usein käytetty voima suunniteltaessa kerhoillan ohjelma-
puolta.*

ta rajusti uusien laitteiden saamisen myötä. Nyt alkoholiniilmaisina on saatu jokaiseen liikenteenvalvontaa suorittavaan poliisiautoon.

Tuloksellista toimintaa

Puhalluttamisen lisääntymisestä antavat liikkuvan poliisin tuoreimmat tilastot vakuuttavan kuvan. Vuonna 1977 alkoholiteisti tehtiin 8 800 ihmisel-
le, mutta viime vuonna jo yli 80 000:lle.

Valvonta on siis voimakkaasti tehostunut ja tarkentunut. Tähän liittyy kuitenkin se kaikkein tärkein ja yllättävin piirre, että rattijuoppojen määrä on laskenut vuodesta 1977. Koko maassa syyllistyi vuonna 1977 peräti 20 156 ihmistä liikennejuoppouteen. Viime vuonna heitä oli vähemmän: 19 940 tapusta. Vuonna 1978 vastaavia rikok-

sia oli suunnilleen saman verran eli 19 504 tapausta.

LP valvoo erityisesti pääteitä

Liikennevalvonta on ollut 50- ja 60-luvuilla varsin pitkälle liikkuvan poliisin tehtävänä. 70-luvulla paikallispoliisin osuus kasvoi saadun uuden kaluston ja henkilöstön ansiosta merkittävästi. Nykyisin sekä paikalliset poliisipiirit että liikkuva poliisi erillisyyksikkönä ovat molemmat merkittäviä liikennevalvontaa suorittavia viranomaisia ja ne toimivat pitkälti yhteistyössä.

Liikkuva poliisi käyttää noin 60 prosenttia työajastaan liikenneturvallisuustyöhön, liikennevalvontaan, -ohjaukseen, -valistukseen ja -tutkimukseen.

"Turvallista matkaa!" toivoo Liikkuva Poliisi.

29.8.1980

Lehdistötiedote

Tieliikenteessä kuolleet ennakkotietojen mukaan

Heinäkuun tieliikenteessä 57 kuollutta

Poliisiviranomaisten Liikenneturvalle ilmoittamien ennakkotietojen mukaan sai heinäkuun tieliikenneonnettomuuksissa surmansa 57 henkilöä. Viime vuoden vastaava luku oli 52. Vuosien 1977—1979 heinäkuussa kuolleiden keskiarvo on ennakkotietojen mukaan 60. Tammi — heinäkuun aikana kuoli liikenteessä kaikkiaan 268 henkilöä. Viime vuoden vastaavana aikana oli surmansa saaneita 312.

Heinäkuussa surmansa saaneista oli miehiä 45 ja naisia 12.

Heinäkuun liikenteessä kuoli autonkuljettajia ja -matkustajia 28, polkupyöräilijöitä 13, jalankulkijoita ja mo-poilijoita kumpiakin 5 sekä 4 moottori-pyöräilijää.

Ikäryhmässä 15—64-vuotiaat kuoli 42, 65-vuotiaita tai vanhempia 10 ja alle 15-vuotiaita 4. Lisäksi sai surmansa yksi henkilö, jonka iästä ei ole tietoa.

Heinäkuun tieliikenteessä oli eniten uhreja Vaasan läänissä, missä sai surmansa 10 henkilöä.

Tieliikenteessä surmansa saaneiden ennakkolukua voitaneen pitää jokseen-

kin luotettavana lopullisiin tilastolukuihin verrattuna. Liikenneturvan poliisiviranomaisilta saamista ennakkoluvuis-ta puuttuvat lähinnä vain ne onnettomuuksissa vakavasti loukkaantuneet, jotka onnettomuuden seurauksena kuolivat myöhemmin.

Elokuun tieliikenteessä 51 kuollutta

Poliisiviranomaisten Liikenneturvalle ilmoittamien ennakkotietojen mukaan sai elokuun tieliikenneonnettomuuksissa surmansa 51 henkilöä. Viime vuoden vastaava luku oli 62. Vuosien 1977—1979 elokuussa kuolleiden keskiarvo on ennakkotietojen mukaan 67. Tammi — elokuun aikana kuoli liikenteessä kaikkiaan 319 henkilöä. Viime vuoden vastaavana aikana oli surmansa saaneita 374.

Elokuussa surmansa saaneista oli mieliä 36 ja naisia 15.

Elokuun liikenteessä kuoli autonkuljettajia ja -matkustajia 15, polkupyöräilijöitä 16 ja jalankulkijoita 10. Lisäksi

sai surmansa 6 mopoilijaa, 3 moottori-
pyöräilijää ja yksi traktorinkuljettaja.

Ikäryhmässä 15—64-vuotiaat kuoli
31, 65-vuotiaita tai vanhempia 16 ja al-
le 15-vuotiaita 3. Lisäksi sai surmansa
yksi henkilö, jonka iästä ei ole tietoa.

Elokuun tieliikenteessä oli eniten uh-
reja Uudellamaalla, missä sai surmansa
9 henkilöä. Turun ja Porin läänissä oli

liikenteessä kuolleita 8 ja Hämeen lää-
nissä 7.

Tieliikenteessä surmansa saaneiden
ennakkolukua voitaneen pitää jokseen-
kin luotettavana lopulliseen tilastolu-
kuun verrattuna. Liikenneturvan poli-
siviranomaisilta saamista ennakkolu-
vuista puuttuvat lähinnä vain se onnet-
tomuuksissa vakavasti loukkaantuneet,
jotka onnettomuuden seurauksena kuo-
levat myöhemmin.

Kuolleiden määrä tammi—elokuussa v. 1979 ja 1980 ennakkotie- tojen mukaan.

Vuosi	Kuoll. lukum.	Mie- hiä	Nai- sia	I k ä								Tienkäyttäjryhmä						
				0-6	7-14	15-17	18-44	45-64	65- ei tiet.	Auto kulj. matk.	Mp	Mopo	Pp	Jalank.	Muut			
1979	374	259	115	12	26	15	151	67	81	22	98	72	16	36	67	76	9	
%	100%	69%	31%	3%	7%	4%	40%	18%	22%	6%	26%	19%	4%	10%	18%	20%	3%	
1980	319	231	88	7	15	17	125	64	78	13	103	41	15	29	61	61	9	
%	100%	72%	28%	2%	5%	5%	39%	20%	25%	4%	32%	13%	5%	9%	19%	19%	3%	

Yhtenveto tieliikenteessä kuolleista vuonna 1979 ennakkotieto- jen mukaan kuukausittain.

Kuukausi	Kuolleet lukumäärä	I k ä								Tienkäyttäjryhmä						
		0-6	7-14	15-17	18-44	45-64	65- ei tiet.	Auto kulj. matk.	Mp	Mopo	Pp	Jalank.	Muut			
Tammi	45	2	3	1	12	9	13	5	13	6	-	1	3	21	1	
Helmi	30	-	2	2	9	10	6	1	10	4	-	-	1	14	1	
Maalis	39	1	2	-	17	11	5	3	15	10	-	1	1	11	1	
Huhti	34	2	-	-	13	11	6	2	10	9	-	4	4	7	-	
Touko	60	4	8	3	30	4	9	2	14	16	4	5	15	4	2	
Kesä	52	-	3	4	20	8	14	3	7	11	6	7	15	3	3	
Heinä	52	2	5	3	21	8	11	2	12	10	3	5	14	8	-	
Elo	62	1	3	2	29	6	17	4	17	6	3	13	14	8	1	
Syys	54	1	2	3	13	15	16	4	10	11	2	3	13	14	1	
Loka	66	1	2	6	23	16	13	5	18	14	2	3	11	16	2	
Marras	72	2	3	-	30	14	20	3	24	16	-	5	3	22	2	
Joulu	53	-	-	2	23	16	7	5	20	12	-	6	3	11	1	
Yhteensä	619	16	33	26	240	128	137	39	170	125	20	53	97	139	15	
Prosentti osuus	100%	3%	5%	4%	39%	21%	22%	6%	28%	20%	3%	9%	16%	22%	2%	

Heinäkuussa 1980 kuoli liikenteessä yhteensä 57 ihmistä, joista oli miehiä 45 ja naisia 12.

Ikä	Heinäkuu	Tienkäyttaja	Heinäkuu
0-6 v.	2	Autonkuljettaja	16
7-14 "	2	" matkustaja	12
15-17 "	2	Traktorin kulj.+matk.	1
18-44 "	23	Moottorip. " "	4
45-64 "	17	Mopon " "	5
65- "	10	Polkupyörän " "	13
Ei tietoa iästä	1	Jalankuljijoita	5
		Muita	1
		Ei tietoa	-
Yhteensä	57	Yhteensä	57

Lääni	Heinäkuu	(Heinäkuu 1979)	Tammi-heinäkuu	(Tammi-heinäkuu 1979)
Uusimaa	7	(7)	41	(53)
Turku-Pori	9	(12)	33	(51)
Ahvenanmaa	-	(-)	-	(1)
Häme	3	(4)	29	(39)
Kymi	7	(2)	11	(22)
Mikkeli	2	(1)	13	(15)
Pohjois-Karjala	2	(3)	17	(18)
Kuopio	3	(5)	20	(24)
Keski-Suomi	5	(3)	33	(41)
Vaasa	10	(7)	28	(15)
Oulu	6	(6)	16	(13)
Lappi	3	(2)	-	-
Yhteensä	57	(52)	268	(312)

Elokuussa 1980 kuoli liikenteessä yhteensä 51 ihmistä, joista oli miehiä 36 ja naisia 15.

Ikä	Elokuu	Tienkäyttaja	Elokuu
0-6 v.	-	Autonkuljettaja	11
7-14 "	3	" matkustaja	4
15-17 "	2	Traktorin kulj.+matk.	1
18-44 "	19	Moottorip. " "	3
45-64 "	10	Mopon " "	6
65- "	16	Polkupyörän " "	16
Ei tietoa iästä	1	Jalankuljijoita	10
		Muita	-
		Ei tietoa	-
Yhteensä	51	Yhteensä	51

Lääni	Elokuu	(Elokuu 1979)	Tammi-elokuu	(Tammi-elokuu 1979)
Uusimaa	9	(8)	50	(61)
Turku-Pori	8	(15)	41	(66)
Ahvenanmaa	-	(-)	-	(1)
Häme	7	(9)	36	(48)
Kymi	4	(5)	14	(26)
Mikkeli	3	(4)	19	(16)
Pohjois-Karjala	6	(1)	17	(23)
Kuopio	2	(5)	22	(25)
Keski-Suomi	5	(3)	38	(46)
Vaasa	3	(3)	31	(18)
Oulu	3	(6)	20	(19)
Lappi	4	-	-	-
Yhteensä	51	(62)	319	(374)

**Moottori-
pyörä-
kerho
69 ry.**

Pöytäkirja

MP-69 hallituksen kokous 31.5.-80 klo 10.00 Aimo Turusen mökillä Porvoossa.

Läsnä olivat: Simo Nokso, Pekka Voutilainen, Guy Wikström, Aimo Turunen, Antti Karttunen ja Lasse Numelin.

1. Kontiorallivalmistelut

Antti Karttunen tiedotti:

— Kontiorallikutsut on lähetetty virallisille henkilöille kotimaassa

— Kari Ahola on tiedottanut Kontiorallista eri kerhoihin ympäri Eurooppaa.

— Pohjoismaiden kerhot ovat myös saaneet kutsut ralliin.

— Vuoden 1981 Kontiorallin järjestäjä Pekka Lankinen (Vammalan motoristit) on osallistunut rallijärjestelyihin saadakseen paremman kuvan toiminnasta oman järjestelyporukan vetämiseksi.

— Ennakoilmoittautuneita 30.5.-80 mennessä 350 henkilöä.

— Kaikki järjestelyt kunnossa ja hallinnassa.

Päätettiin, että tulevien kontiorallitoimikuntien järjestelytyön helpottamiseksi säilytetään nyt tehtyä materiaalia (kutsut, kirjeet, sopimukset, ohjeet jne.) malliaineistoksi yhdessä kansiossa.

Päätettiin merkkien ja ym. esineiden hinnoista seuraavasti:

Peruslaatta mk 15,-

Vuosilaatta 5,-

Kerhon rintamerkki 25,-

Kerhotarra 2,-

Kontio 80-tarra 10,-

Kerhopaita 60,-

Toimittajat Aimo Turunen ja Eero Mikkola tulevat Kontioralliin autolla, kerho korvaa suoranaiset bensinikulut.

2. MP-kypärät

Hallituksella on mahdollisuus keskustella kypäräasioista Kemira Oy:n kypäräasiantuntijan kanssa. Lasse järjestää tapaamisen mahdollisimman pian esim. Helsingissä.

3. Kesän tapahtumat

Elokuun sunnuntaiajelu siirtyy mahdollisesti syyskuuhun, koska ilmoitusta siitä ajelusta ei saatu mukaan toukuun Motoristiin ja kirjapainon kesälomien takia heinäkuun Motoristi ilmestyy todennäköisesti vasta elokuun puolella. Pekka keskustelee Laurilan ja Eskolan kanssa ja päättää tapahtumien ajankohdasta.

4. Muut asiat

Kerhon osallistuminen MP-80 näyttelyyn meni mukavasti, myöhemmin näemme vasta todelliset hyödyt. Näyttelyn aikana ruotsinkielinen TV teki haastattelun Lassen kanssa moottoripyöräilystä ja kerhomme toiminnasta. Ohjelman esitysajankohta ei ole vielä tiedossa.

Kerhon järjestämä talvitapahtuma ei mennyt tyydyttävällä tavalla. Samankaltaisesti talvitapahtuman kanssa oli hotellissa järjestetty mm. Rotary-yhdistyksen tempauksia jotka vaikeuttivat talvitapahtuman junailuja.

Päätettiin, että jatkossa hallituksen ja valittujen eri tapahtumajärjestäjien väliseen yhteydenpitoon on kiinnitettävä enemmän huomiota tämäntyyppisten epäonnistumisien välttämiseksi.

Hannu Lindellin kirjelmä TM:ssä herätti keskustelua, mutta ei toimenpiteitä.

Kokoussihteerinä toimi
Lasse Numelin

PÖYTÄKIRJA HALLITUKSEN KOKOUS 16.8.-80

Aika: 16.8.-80 klo 10.00—15.20

Paikka: Aimon mökki, Porvoo

Läsnä: Simo, Lasse, Guy, Pekka, Mauno, Aimo ja Reijo.

+ 1 Kokouksen avasi Simo.

+ 2 Pj:ksi valittiin Simo, sihteeriksi Reijo.

+ 3 Laadittiin toimintakertomus vltta 79—80, liitteenä.

+ 4 Aimon esityksestä päätettiin hakea valtiolta mielipidelehtien tukea.

+ 5 Rahastonhoitaja valitti muutamien

liittyvien jäsenien maksamattomista liittymismaksuista. Päätettiin huomauttaa ja mahdollisesti sitten palauttaa jäsenmaksu.

+ 6 Laadittiin toimintasuunnitelmaehdotus. Tapahtumat: pikkujoulu, talviralli, talvitapahtuma, saunailat, etappiajo, kevätajelu-kirkkopyhä, Kontio, sunnuntaiajelu, vuosikokous.

Muuta: — Pohjoismaista yhteistyötä jatketaan.

— Kontioralliin hallituksen piinapenkki.

— Talvirallin paikanvaihdot vaihtelun vuoksi.

Sihteerinä Reijo Relander

Hallituksen kokous Porvoossa 19.09.1980

Paikalla: Reijo Relander, Simo Nokso, Pekka Voutilainen, Lasse Numelin, Aimo Turunen, Guy Wikström, Antti Karttunen, Pertti Saarenheimo, Markku Ahonen, Jaakko Laurila ja Matti Storlöpare.

1. Uusi kerhoisäntä kertoili pikkujoulu järjestelyistä, jotka edistyvät hyvää vauhtia. Paikka ja aika ym. varattu.

2. Antti luki vuosikokouksen pöytäkirjan joka muutaman korjauksen jälkeen se lähetetään pöytäkirjojen tarkastajille allekirjoitettavaksi ja hyväksyttäväksi.

3. Päätettiin painattaa Motoristista monivärimuotoa joulukuksi.

4. Keskusteltiin kontiorallien järjestelyistä tulevaisuudessa. Pekka kertoi tilintarkastajien terveiset mm. tositteiden tärkeydestä. Näistä asioista tullaan tekemään ohjekirjelma tulevien tapahtumien järjestäjille.

5. Päätettiin maksaa 1500,- mk Kontioralli -80 järjestäjille.

6. Sovittiin yhteistyöstä TFMK:n kanssa talvirallin suhteen lähettämällä TFMK hallituksella kirje tulevasta yhteispalaverista, jossa sovitaan yhteistyö muodoista. Reijo ja Pekka tulevat tekemään lohkokaavion töistä ym. järjestelyistä.

7. Päätettiin pitää vuosikokouksen jatkokokous pikkujouluun yhteydessä sunnuntaina klo 10.00. Kokouksessa käsitellään tilitapahtumat -79—80, tilintarkastajien kertomus sekä tili- ja vastuuvapauden myöntämisen hallitukselle.

8. Evästettiin Guy NMR:n kokoukseen, joka pidetään Upsalassa 27—28.9. Lasse pohjusti asiaa. Bo Nyqvist valtuutettiin Guyin mukaan edustamaan kerhoamme.

9. Kehiteltiin vuoden -81 MP-näyttelyä, jossa ideoita pyritään löytämään ja toteuttamaan, mahdollisesti jokin yleisökilpailu.

10. Jäseneksi ilmoittautumista pyritään helpottamaan mm. Kontiorallissa ym. tapahtumissa.

11. Matkakulut: Aimo kokouskulut 110,-, Jaakko 20,-, Pertti 60,-, Markku 45,-, Pekka 30,-, Reijo 30,-, Guy 20,-, Simo 30,-, Antti 30,-

Saamelaismuseo:

Arktisten olosuhteiden elämänehdolla

Järjestiköhän monikaan suomalainen harrastusjärjestö jäsenilleen tänä vuonna niin monipuolista nähtävää kuin MP 69? Ajotapahtumien kohteina oli niin erilaisia nähtävyyksiä kuin Outokummun kaivos, Mustilan

arboretum, museorautatie ja metsäpuutaimien taimisto. Kerhon päätapahtuman Kontiorallin tutustumiskohde oli Inarin saamelaismuseo. Tässä viimeainitusta muutamia näkökulmia.

Alkuperäiskansan elämänpuitteet

Saamelaiset — useimmiten käytetään nimitystä lappalaiset — ovat eräs maapallon ns. alkuperäiskansoista. Muita vastaavia on eri intiaaniheimot, eskimot, erämaiden paimentolaiset ja trooppisten alueiden viidakkoheimot. Yhteistä näille kaikille on, että usein hyvin vaikeissa ja rajoitetuissa luonnonolosuhteissa ne ovat kehittäneet elämänmuodon ja — taidon, jolla he selviävät hengissä luontaistalouden puitteissa. Saamelaisten elämänperusta on porot ja lisänä kalat ja metsänriista ja marjat.

Saamelaiset ovat yksi niistä maailman alkuperäiskansoista, jotka ovat kehittäneet omavaraisen ja ekologisesti kestävä elämänmuodon. Se kyllä edellyttää suurta pinta-alaa asukasta kohti, mutta karuissa olosuhteissa — suuresta syntyvyydestä huolimatta — karsiutuminen on niin ankara, että väestöräjähdyistä ei tapahdu.

Karuista elämänehdosta huolimatta saamelaiset — kuten monet muutkin alkuperäiskansat — ovat kehittäneet merkittävän kulttuurin. Monissa käyttöesineissä on taiteellista kauneutta käytännöllisen kekseliäisyyden ohella. Alkuperäiskansojen uskonnossa on vahvasti maagisia ja totemistisia piirteitä. Ne säilyvät silloinkin kun suuret valtauskonnot — etupäässä kristinusko ja islam muodostuu tai pakotetaan heimon varsinaiseksi uskonnoksi. Sivistyksen ja tekniikan tunkeutuessa alkuperäiskansan alueelle, muodostuu ongelmaksi raha ja alkoholi. Kummankaan käyttöön ei luonnonolosuhteissa ole totuttu. Rahaan ja alkoholiin liittyvä tuhoallisuus on erikoisesti auttanut valkoista rotua raivaamaan pois tieltään alkuperäis-

kansoja asuma-alueiltaan. Vaikka suoranaiselta tuholta alkuperäiskansa välttisisikin, sillä on vaikeuksia sovittaa vanha elämänmuoto uuden kanssa.

Jotta ymmärrettäisiin

Yhdistyneitten kansakuntien puitteissa on herätty tajuamaan alkuperäiskansojen tilanne nykyisessä maailmassa. On jo ollut maailmankongresseja, jossa saamelaisilla on omat edustajansa.

Myös Pohjois-Kalotin yhteiset kokoukset pohtivat arktisten Euroopan alueiden ihmisten ongelmia ja saamelaisuuden säilymistä suurten muutosten rynnistäessä Jäämeren rannoille saakka. Kalottiongelmat ovat niin yhteisiä, että Neuvostoliitonkin edustajia osallistuu toimintaan. Teknologian ryhtäys alkuperäiskansan alueelle on yhtä ongelmallinen, tuo sen sinne kapitalistiset tai sosialistiset teknokraatit ja luonnonvarojen käyttöönottajat.

On merkityksensä sillä, että talousmiehet ja sosiologit saavat suoran kosketuksen alkuperäiskansoihin yhteisissä neuvonpidoissa. Tämä edellyttää sitä, että alkuperäiskansat saavat valita edustajansa ja nämä puhua vapaasti. Moleminpuolista ymmärtämystä edistää erilaiset näytteet. Juuri saamelaismuseon kaltainen kokonaisuus antaa yhdessä paikassa kokonaiskuvan saamelaisesta elämänmuodosta ja kulttuurista. Tällaisen kokonaisuuden nähnyt, jos on malttia syventyä asiaan, tajuua alkuperäiskansan elämänmuodon ja sen perustan.

Inarin saamelaismuseo on eräänlainen avauspuheenvuoro ymmärtämiseen. Saamelaiset itse ovat sen tehneet ja takaavat sen aitouden. On eri asia

Lähes 43 000 moottoripyörää

Suomen moottoripyöräkanta pieneni jyrkästi miltei koko 1960-luvun. Syynä olivat lähinnä elintason muutokset, moottoripyörä muuttui jokapäiväisessä käytössä lähes tarpeettomaksi. Kulku-tarve tyydytettiin joko mopedilla tai pienellä henkilöautolla. Katuliikenteestä moottoripyörä miltei hävisi, samalla urheilukäyttö lisääntyi. Erityisesti motocross kehittyi, suomalaisten kansain-

väliselle menestykselle luotiin silloin pohja.

Uuden nousun alku oli 60-luvun lopussa, moottoripyörä tuli silloin uudesta muotiin. Muodilta leikattiin siivet auto- ja moottoripyöräverolla vuonna 1974. Alunperin moottoripyörien vero oli 15 % tullausarvosta, nyt se nostettiin 120 prosenttiin tullausarvosta. Myöhemmin vero pudotettiin 70 prosenttiin, sen vaikutukset alkoivat näkyä rekisteröinneissä vuonna 1978.

on melko lähellä keskusrautatieasemaa ja sen rakennus on miltei yhtä mahtava kuin kuulun Rikkmuseumin. Tämän museon yllä hiukan lepää siirtomaavallan ajan värjo. Sitä aikanaan nimitettiin siirtomaamuseoksi. Mutta se on verraton kansantieteellinen museo, jossa omina osastoinaan on lukemattomien heimojen koko elämänmuoto esineistöineen. Taustana on kulissimaiset kylänäkymät. Primitiiviset sotanaamiot ja erilaiset taikakalut antavat monille osastoille kammottavaakin leimaa. Nähtävää on uskomaton määrä viidessä kerroksessa. Pääosa esineistöstä on Itä-Intiasta ja Afrikasta, mutta myös Etelä-Amerikan viidakkohemoilta.

Lontoon mammuttimaiset, myös siirtovalta-aikana luodut, British Museum ja Victoria and Albert Museum, eivät sisällä juuri nimeksikään alkuperäiskansojen esineistöä. Tai mikäli niitä on, ne "hukkuvat" kehittyneempien kulttuurien mahtavaan esinemäärään.

Eero Mikkola

Polttonesteiden hinnankorotukset vaikuttivat myös moottoripyöriin: kuu-tiotilavuudet muuttuivat pienemmiksi. Aivan viime aikoina on moottoripyörä saamassa jälleen jalansijaa päivittäisessä hyötykäytössä. Jarruna kuitenkin on liikennevakuutusmaksu, Helsingissä rekisteröidyn 125 kuutioisen moottoripyörän uusi vakuutus maksaa 1 554 mk. Keskimääräinen henkilöauton uusi vakuutus maksaa Helsingissä 1 100,400 mk.

Moottoripyöräkanta yleisimpien merkien osalta 31.12.1979.

Merkki	Lukumäärä	% osuus
BMW	477	1,1
Harley Davids	200	0,5
Honda	11 133	26,0
Kawasaki	3 626	8,5
KTM	562	1,3
MZ	815	1,9
Suzuki	8 484	19,8
Yamaha	8 284	19,3
Muut	9 232	21,6
Kaikki	42 813	100,0

Saamelaismuseon laaja alue antoi motoristeille varsin selkeän kuvan paikallisen vaestön menneiden aikojen elintavoista.

voiko esim. toisen polven kaupunkilainen turisti enää tajuta tämän elämänmuodon perusteita, vaikka ne kuinka hänelle selvitettäisiin. Eteläsuomalainen ylemmydentuntokin voi estää näkemästä ja tajuamasta. Samoinhan harva amerikkalainen turisti ymmärtää näkemäänsä intiaaniheimon museossa. Rahakkaassa turistihyöriinässä on myös piirteitä, että kulttuuriaan esittelevä alkuperäiskansan edustaja voi tuntea olevansa kuin eläintarhassa kävijään ihmeteltävänä oleva apina. Tässä mitataan "sivistyneen" ja alkuperäiskansan edustajan keskinäinen vuorovaikutus.

Kontiorallin suuri joukko aiheutti ajoittain tungosta Saamelaismuseossa, niin laaja kuin sen alue olikin. Eniten ehkä saivat irti hiljaisina hetkinä käy-

neet, jotka ottivat aikaa ja syventyivät näkemäänsä. Jos se viime kesältä jäi joiltakin katsomatta, sopiihan sen seuraavalla Lapinmatkalla pitää yhtenä taukopaikkana. On ainakin kohde, jolla Suomessa ja kansainvälisestikin on merkitystä. Se näyttää puitteet ja tavat, miten Lapissa elettiin ja pysyttiin hengissä. Jopa luotiin taidetta ja kulttuuriakin.

Vertailupaikkoja

Motoristit kun ovat liikkuvaa väkeä, pitäneen lopuksi antaa pikku vihje niille, jotka ovat alkuperäiskansoista kiinnostuneita. Maailman ehkä täydellisin vertaileva primitiivisten kulttuurien museo on Amsterdamin Tropen Museum. Se

Vaellus kiveliössä erämaakirkolle

Lappiin olimme lähteneet riittävän aikaisin varataksemme perjantain Pieljärven erämaakirkolla käyntiä varten. Mukaan saimme myös Matti Lagerin toimittajien matkaan. Lähdimme Inarin kirkolta tuolle noin 8 km:n mittaiselle Lapin kairassa kiertelevälle polkuretkelle. Ilma oli tuollainen puolipilvinen ja viime kesälle ominaisesti lämmin.

Selkosien luonto on ihmeellisen lumoavaa, kaatuneine keloineen, naavan peittävine kaiken muotoisine oksanvänkkyroineen, kiveliöineen, rämeineen ja pikku lampineen. Ja se puhtas vihreys ja kasvien rehevyys vaikka runsas kuukausi takaperin oli lumi vielä peittänyt nämä selkoset, mutta nyt on aurinkoa ympäri vuorokauden ja kasveilla on kiire kasvaa, kukkia ja kukois-

Vaeltajaa virkistävästä raikkaista puroista ei ollut puutetta. Kiveliöissä virtasi paikoin kylmää raikasta vettä, mutta myös joissakin se oli liiankin lämmintä.

taa, kuin tietäen Lapin kesän kestävän vain hetken ja tuon lyhyen kesän jokainen hetki on loistettava tässä karussa maaperässä. Aina kun raikas puro virtasi polkumme poikki, me vaeltajat olimme rähmällämme kivillä ja nautimme lapin kultaa ja levähdimme lammen rannalle ja nautimme erämaan rauhas-ta.

Aikamme vaellettuamme kirkkopolkua johdatteli meidät matalassa koi-vuoudassa laajalle heinäniitylle jonka laidassa kuin maailman unohtaman hiljaisuuden keskellä aikaa uhmaavana seisoo jyrkvä hirsikirkko. Pääovi oli auki, astuimme kirkon vaaleaan hämäryyteen, kirkkoon jossa ei ole valaistusta, ei lämmitystä, eikä myöskään alttaritaulua joka kyllä joskus on alttarilla ollut, mutta aikojen kuluessa tuntemattomalla tavalla kuitenkin kadonnut. Kaikessa yksinkertaisuudessa kirkko on sisältäkin kaunis aitoine kynttilöineen ja alttarilla olevine villoine kedon kukkineen ja ennenkaikkea se syvä rauha ja hiljaisuus, kyllä on lapin mies osannut valita Herran huoneelle aidot puitteet luonnon ehdoilla.

Niitty on aikanaan ollut lappalaisten markkinapaikkana ja siinä on sijainnut neljäntäkymmentä kirkkotupaa jotka nykyään ovat jo hävinneet viimeistä tupaa myöten pois. Nykyinen kirkko on rakennettu 1760. Katto vuotavana sekin oli vähällä tuhoutua, mutta nyttemmin kirkko on korjattu ja kunnostettu säilytettäväksi arvokkaana muistona osana historiaa ja nykyisin myös toimivana kirkkona.

Uuden kirkon syntymäaikoina alkoivat myös kohota niitylle kirkkotuvat. Ne olivat matalia ettei pitkä mies voinut selkäänsä suoristaa, yhdellä pienel-

lä ikkunalla varustettuja ja pirtin maallattian peitteenä käytettiin koivun risuja. Papit asuivat Pielpajärvellä kautta vuoden suuressa yksinäisyydessä, koska lähistöllä ei ollut muuta asutusta. Vain kirkkopyhien aikaan seutu heräsi elämään sillä silloin oli vilskettä kun kansaa tuli peninkulmien päästä veneillä tai kävellen mutkikkaita metsäpolkuja. Silloin vihittiin avioparit ja kastettiin syntyneet lapset. Elias Lönnrotkin vieraili täällä papintuvassa vuonna 1837 pitkällä lapinmatkallaan. Myös käräjiä käytiin Pielpajärven kirkkokentällä. Sitä varten oli erikoinen käräjätupa, jossa myös veronkantaja asusti. Syytettyjen penkillä oli pääasiassa porovarkaita, joille tuomittiin raippoja tai kaakinpuuta rikoksen laadusta riippuen. Kun käräjien päätyttyä tuomari istui lähtövalmiina ahkiossaan viritti pitäjän lukkari ja käräjäkansa "tuomarin virren".

Menneiden aikojen Pielpajärven kirkon mahtimaineesta kertoo myös sanonta: "Pitää panna anomus Inarin kirkolle — se kun on onnellinen kirkko ja auttaa aina". Näin vahvasti uskottiin saatavan apua omaisen sairastumiseen tai eläimen katoamiseen ym.

Pielpajärven papit olivat tinkimättömän tiukkoja lukutaidon oppimisen suhteen, mutta joskus sattui poikkeuksiakin kuten kerrotaan tapahtuneen Raud-Niilas-Pieran tapauksessa. "Piera oli seudun suuria napamiehiä, vaikka ei osannutkaan lukea. Hän oli kumarrellut seitojaan ja saanut porotokkansa kohoamaan 12000 päähän. Vasta vanhalla iällä hänestä tyli kristitty.

Mennessään Pielpajärven papille näyttämään lukutaitoaan Piera pelkäsi kovasti, mutta tunnetusti ovelana mie-

Kirkon ulkoseinässä oli hieno punaruskea kuin poltettu pinta, se on värjäytynyt kirkon parinsadan vuoden olemassaoloaikana.

Kirkkoniitylle oli leirytyneenä saksalaisia partiopolkia.

henä hän varasi hyvän raitoporon mukaansa ja sijoitti sen hyvin näkyvälle paikalle sakastin oven eteen. Pappi näki sen ja alkoi luettamaan uskontunnustusta.

— Juo mon uskun killa, juo mon uskun killa . . . (jo minä uskon kyllä) luki Piera niin ettei sanoja oikein erottanut.

— Lukee, lukee se vähän Pierakin, päätteli pappi.

Piera henkäisi helpottuneena. Myöhemmin hän selitti:

— Kyllä minä sen arvasinkin — se oli hyvä raitoporo.

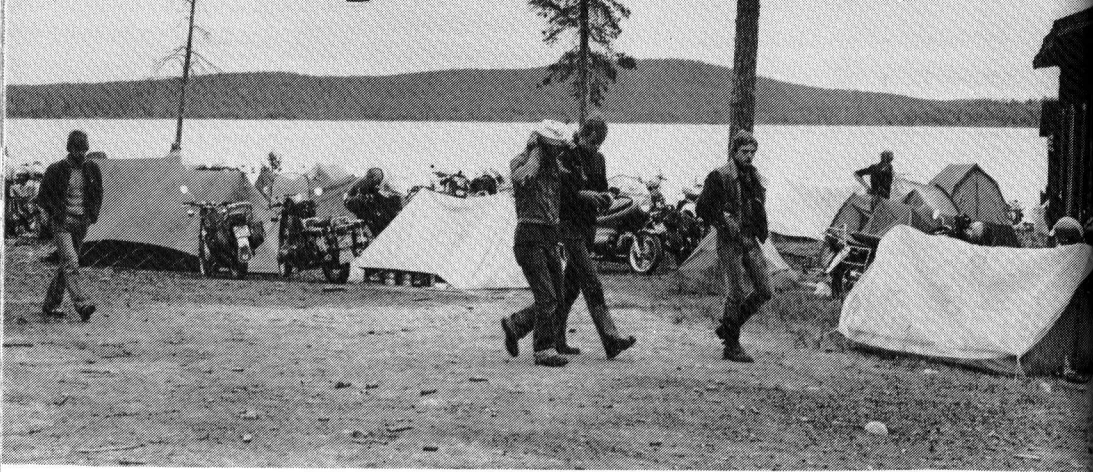
Ainoa turistivirta mitä meidän lisäksemme oli olivat saksalaiset joita tuntuu riittävän joka paikkaan. Kerrankin tapasimme matkailukohteen jossa ei ollut kaupan matkamuistorihkamaa tai virvokkeita ylipäättänsä yhtään mitään.

Poislähtiessämme Matti ja Eero aiכוivat pistäytyä uimassa, mutta päästyämme järven rantaan miljoona sääskeä kävi kimppuumme joten he luopuivat ajatuksesta ja hakeuduimme takaisin johtavalle polulle ja silloin Eero tokaisikin: ”Jokaisessa paratiisissa on käärmeensä ja kauneimmankin ruusun alla piilee pistävä piikki.”

Erikoinen onni kohtasi niitä motoristeja jotka vaelsivat Pielpajärven erämaakirkolle lauantaina osuen seuraamaan vihkimistilaisuutta kirkkoon, jossa kirkkokansa odotteli lähes tunnin myöhästynyttä vihkitilaisuuden alkua johtuen siitä, että vanhaa mummoa autettiin pitkospuupolulla matkalla kirkkoon vihkitilaisuuteen kunnes mummo oli saatu kirkon penkille istumaan voi pappi aloittaa vihkimisen.

Kirkossa on saarnatuoli, mutta ei alttaritaulua. Aikanaan oli siinä viimeistä ehtoollista esittävä maalaus joka kuitenkin on kadonnut teille tuntemattomille.

Kontion- kävijöitä 1980

**Sieltä täältä poimittuja
pikahaastatteluja.**

Eero Mikkola.

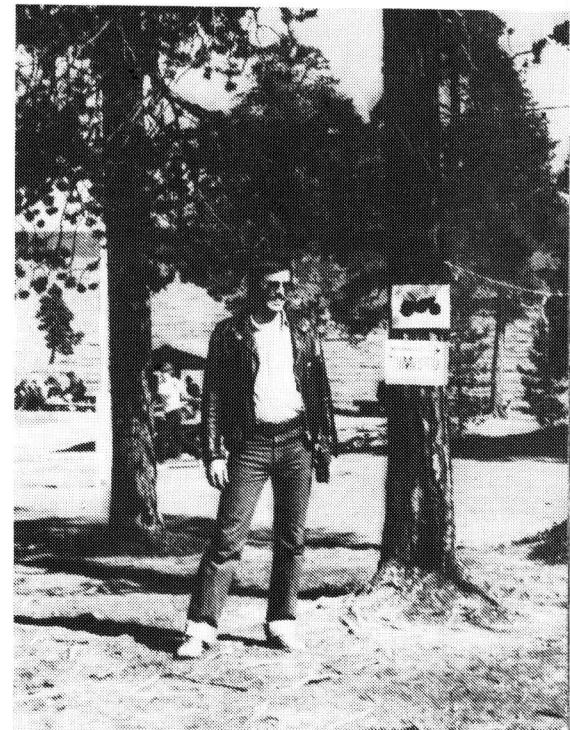
JUSSI KOTONEVA, 22 v, Yli-Härämä Kosolankylä. Oli viime vuoden Kontiossa ensimmäinen, eikä päässyt kuvaan. Korjataanpa asia nyt. Jussi on ajellut pyörällä viitisen vuotta. Nyt on tuliterä Honda 750. Sen hankinta piti pojan kovilla, mutta viime talven 200 ylityötuntia autoivat mukavasti. Jussin teltta oli "pampaksella" lähellä vesirajaa. Paikka ei ollut leirinnän kaudneimpia, mutt tuuli ajoittain mukavasti pyyhkäisi sääskiä vähemmäksi.

SIILINJÄRVEN POIKIA kolmen toveruksen ryhmä telttaili myös "pampaksen" rantakaistalla. 3 vuotta ajanut Jari Hartikainen oli Kontiossa toista kertaa. Pyöränä Suzuki GS 450. 4 vuotta ajanut Tuomo Kuusela on Kontiossa

kolmatta kertaa ja pyöränä samanlainen Suzuki kuin Hartikaisellakin. Viisatasasella Hondalla on kolme vuotta ajellut Hannu Liimatainen ja on Kontiossa toista kertaa.

Nuotiopaikalla viihtyi turkulainen Kari Huttunen. Hänellä oli nuoruuden aktiivi pyöräkausi 1966—72. Harrasti myös trialia. Sitten opinnot ja perheen perustaminen keskeytti pyöräilyn tähän vuoteen saakka. Kari hankki nyt Honda 750, katsoo ensin Lapin ja Kontion ja sitten suuntaa kierrokselle Keski-Eurooppaan. Inarin Kontio oli ensimmäinen uuden ajokauden rallikokemus ja se yllätti rauhallisuudellaan. Muistissa oli 1970-luvun vaihteen hulinat ja kaikenlainen kypsymättömyys motoristien kokoontumisissa. Varhaisemmissa Kontioralleissa ei Kari silloin käynyt. Nyt Kaarin yllätti rallikansan hyvä kalusto ja ajokulttuuri. Motorismi Suomessa todella on kypsynyt vuosikymmenen kuluessa.

Scandinaavista veteraanimotorismia ainakin ajovuosien suhteen edustivat Erik Möller Helsingöristä Tanskasta ja Harry Fagerlund Kisasta, Ruotsista. Erik kanniskeli onnellisena upeaa poronahkaa, jonka oli ostanut mielestään ihmeellisen halvalla hinnalla. Että viidelläkymppillä voikin Lapista saada

sellaisen matkamuiston. Mies on motoristklubi 777 jäsen ja ajelee nyt Honda 550. On ilmeisesti ajellut monilla muillakin pyörillä, kun ajovuosia on 18. Parrakas Harry ajelee Yamaha 500 ja ajovuosia on jo kertynyt 21. Joten on niitä elinkautisia motoristeja scanidaavisten motoristiveljeskunnan joukossa.

Vain viikonlopuksi Kontioon ehti neljä nuorta Tampereen motoristia. Harri Kuusinen oli Kontiossa toista kertaa ja ensikertalaisina Hannu Lepänen, Päivi Jokinen ja Jukka Kuusi-

nen. yhdestä suusta ihmettelivät Kontiojoukon suuruutta ja muutenkin paikan ja joukon tunnelmaa. Tänne kannatti tulla pikavisiitillekin.

Maasta se pienikin ponnistaa — tai motoristien kielelle käännettynä kai pitäisi sanoa: tiellä se pienikin pinnistää. Ylistaron Hööpakasta pinnisteli Inariin 890 km Esa Latva-Somppi. Ajokkina Jammu 80 cc ja hyvin pelasi. Keskinopeus siinä kuudenkymppin paikkeilla. Alemmuuskompleksi ei ”isojen” seurassa vaivaa, ei tiellä eikä rallissa. Ja reilusti nostivat lapaa superpyörienkin kuskit Esalle. lupasi poika ajella Lapin länsirajan kautta kotiseudulle.

Mukana Kontiossa

Ulkona on pakkasta jo -16°C , vaikka on vasta marraskuu. Joten tuntuu lämpimältä muistella menneen kesän ajokautta. Siitä tuli pitempi ja monipuolisempi sitten vuoden -75 , jolloin ajelin Lapissa päätepesteenä Hammerfest. Ja Lappi lumosi ensikertalaisen.

Meni aina viime kesään ennenkuin nuo kauniit maisemat avautuivat uudelleen. Olen ollut neljä vuotta matkatöissä, rautateiden sähköistyksessä. Asuntona oli viime kevääseen asti omakotitalo. Viikonloput ja suurin osa kesälomasta tahtoi vierähtää sen ympärillä. Välillä kuitenkin pääsin karkaamaan pyörän selkään tuulettamaan itseäni. Työmatkankin viiletin joskus kaksipyöräisellä yksitoikkoisiksi käyvien junamatkojen sijasta. Vuotuiset ajokilometrit jäivät kuitenkin lyhyemmiksi, kuin mitä ne olivat moottoripyöräilystä innostuessani kymmenen vuotta sitten jo 24-vuotiaana.

MP 69:ään liityin vasta kaksi vuotta sitten. Ihmettelen nyt, miksen jo aikaisemmin. Ehkä syy on ollut vain ujossa luonteessa.

Viime kesän Kontiota odotin sitten innostuneesti. Sattuihan se sopivasti kesäloma-ajaksi, ja kun lisäksi omakotitalo vaihtui keväällä osakkeeseen, tuntui maantie koko kesän kutsuvammalta.

Ensi kesää ja sen ajotapahtumia odotellessa.

Juha Sorsa, Kuusankoski

Kontio Inarissa

sata nahkatakkista ja farkkurotsista motoristia ja paikalle jylisi noin kahdeksansataa moottoripyörää, rahalliselta arvoltaan noin 20 miljoonan markan verran. Jää-Savun leirintäalue täyttyi ääriään myöten tarjoten kauniin ja rauhallisen näkymän avaralle Inarinjärvelle taustanaan ikivanha uhripaikka Ukonkivi.

Uskomattoman suosion saavuttaneen menestyksen saivat kirjata järjestelyistä huolehtineet hämeenlinnalaiset motoristit Lappiin järjestämästään Kontiorallista. Inisevien hyttysparvien keskellä viihtyi yli tuhat-

Lipun- noston aikaan

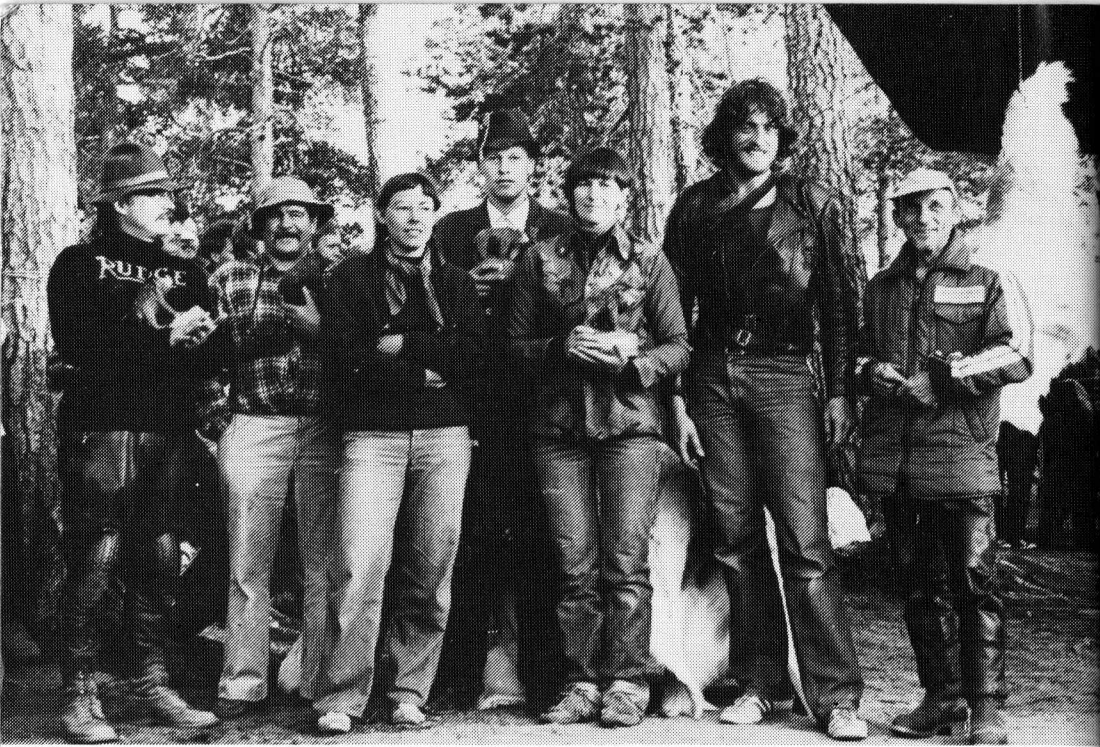

*Suopungin
heittokilpailu
menossa*

*Ykspyörällä
ajon
kilpailu*

Kontioralli 1980, Inari

Palkintojenjako:

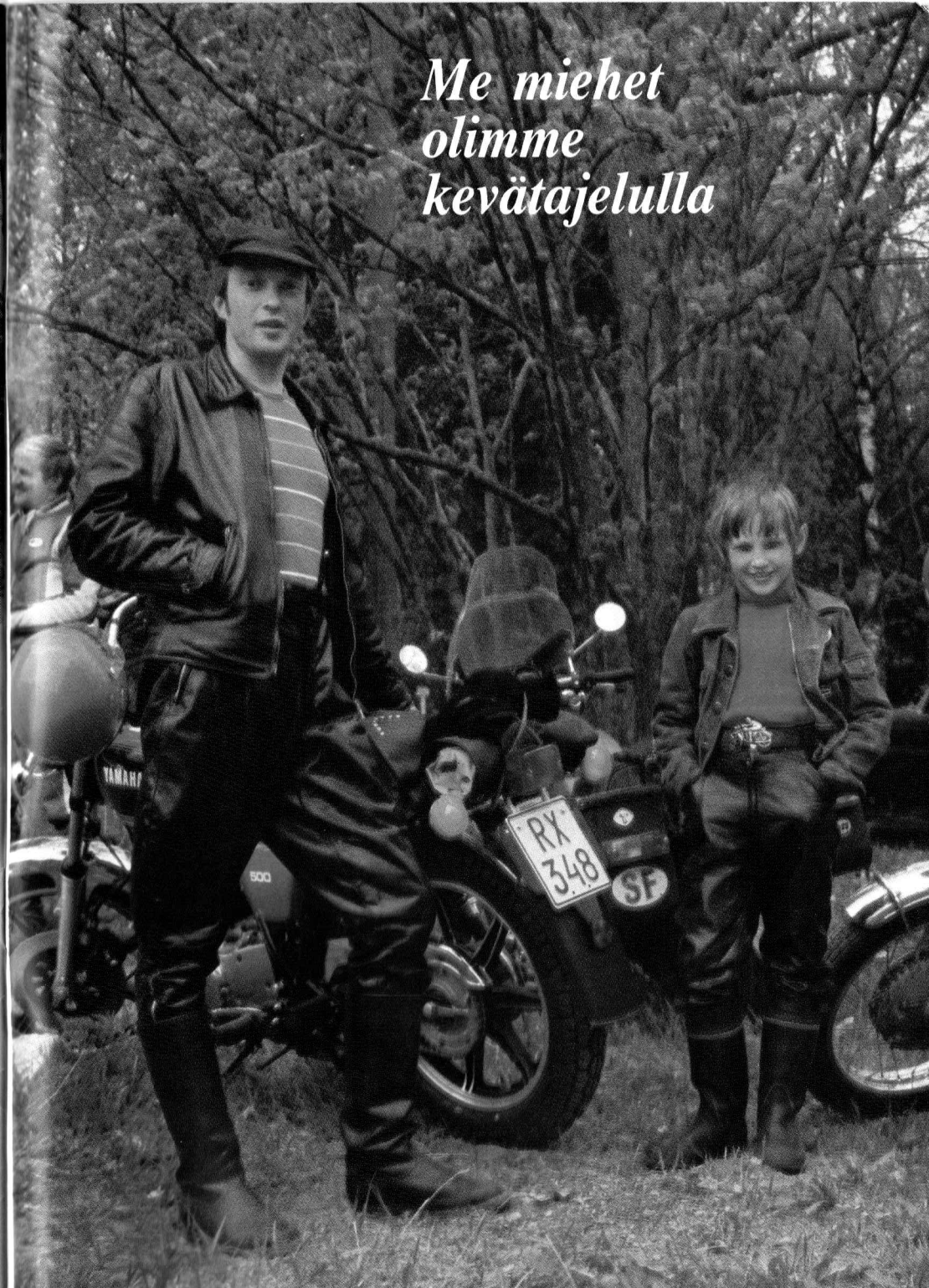
Rallin vanhin osanottaja: Aarne Pa-lander ikä 55 v. Pisin matka naiset, suomalaisen: Ina Wikström Vantaa. Pisin matka naiset, ulkolainen: Ingegerd Johansson Grebbestad, Ruotsi. Pisin matka mies, suomalainen: Antero Aalto Inko (Inkoosta oli kolme osanottajaa, Aalto voitti arvonnän). Pisin matka mies, ulkolainen: Oster Johannes Sindelfingen, L-Saksa 2500 km. Pienimällä pyörällä ralliin saapunut: Esko Alitalo Vammala Honda Dax ST 70.

Vanhimmalla pyörällä ralliin saapunut: Simo Nieminen Hämeenlinna Rudge Special 500, 1931. Pisin matka sivuvaunulla: Suomalainen: Harri Honkanen Kangasala. Pisin matka sivuvaunulla: Ulkolainen: Fritz Beüger Ludwigshaten L-Saksa 2400 km.

Suopunginheittokilpailun voitti Markku Eloranta.

Yksipyörällä ajon kilpailussa selvitti voiton Arsi Nurmela.

*Me miehet
olimme
kevätajelulla*

KANSIKUVA: Kevätajelulla Mustilassa.

JOULUTORTTU

Pikku Maija on jouluna vierailemassa mummolassa. Mummo antaa hänelle joulutortun. Maija menee peilipöydän ääreen sitä syömään.

– Miksi sinä sinne menit syömään? kysyy mummo.

– Tässä minä saan syödä kahta joulutorttua yhtäaikaa, vastaa Maija tiukasti peiliin katsoen.

Helsingin Sanomat 28.10.-80

MP-kauppakin vilkastunut

Liikennevakuutus mp-kaupan jarruna

Myös moottoripyörien myynti on Suomessa parin viime vuoden aikana vilkastunut. Vahva markkinajohtaja on vuoden kahdeksan ensimmäisen kuukauden perusteella japanilainen Honda 30,4 prosentin osuudella ensirekisteröinneistä.

Muilla kuin japanilaismerkeillä ei moottoripyörätilaston kärkeen olekaan asiaa, sillä seuraavaksi suosituin on Suzuki 28,4 prosenttia, Kawasaki on kolmantena (14,9 pros) ja Yamaha on neljäs lähes 12 prosentilla.

Kauppiaiden mukaan moottoripyöräkaupan jarruna on edelleen kallis liikennevakuutus. Helsingissä rekisteröidyn pienen 125-kuutoisen moottoripyörän uusi vakuutus maksaa peräti runsaat 1 550 markkaa, kun keskimääräisen uuden henkilöauton vakuutuksen saa hieman yli 1 100 markalla.

Myytävänä

Myydään uusi rekisteröimätön CZ 125, hp. 2000,-. Puh. 931-411878.

